

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/2999
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2023/32
Karar Numarası : 2023/180
Başvuran : İ.E.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Alaşehir M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuru, başvuranın hastaneye sevk edilmesine ilişkin karar verilmesine rağmen hastaneye gönderilmediği, dilekçe göndermesine rağmen ilaçlarının verilmediği ve Kurum Müdürü tarafından kendisine psikolojik baskı yapıldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda başvuran özetle:

a. Kronik göz tansiyonu, şeker, astım gibi rahatsızlıklarından ötürü %59 engelli olduğunu, kafasının arka kısmında bulunan şiddetli ağrıdan ötürü günde en az 15 adet ağrı kesici içmek zorunda kaldığını, Kurum doktoru tarafından hastaneye sevkine yapılmasına rağmen hastaneye gönderilmediğini,

b. Kurum İdaresi tarafından hastaneye gönderilmesinin jandarmanın sorumluluğunda olduğunun ifade edildiğini, jandarma ile konu hakkında görüştüğünde ise Kurum tarafından kendilerine söylendiği zaman mahpusları hastaneye götürdüklerini belirttiklerini,

c. Konuyla ilgili Kurum Müdürü ile tekrar görüştüğünde ise kendisine psikolojik baskı yapıldığını,

ç. Dilekçe yazmasına rağmen ilaçlarının zamanında gönderilmediğini,

iddia etmiştir.

3. Muhatap Alaşehir M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 06.04.2022 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. Kurumda bulunan mahpusların haftada 5 yarım gün görevli aile hekimi tarafından muayene ve tedavilerinin yapıldığı, gerekli görülmesi durumunda mahpusların ilgili polikliniklere sevklerinin yapıldığı,

b. Başvuranın pek çok farklı tarihte Alaşehir Devlet Hastanesi Göz polikliniğine, İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göz polikliniğinde muayenelerinin yapıldığı, Kurum doktoru tarafından reçetesinin düzenlendiği,

c. Başvuranın dilekçelerinin çıkmadığı şeklindeki iddialarının gerçeği yansıtmadığını, İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinden kendisine verilen 02.04.2021 tarihli randevusuna gitmek istemediğine dair dilekçe verdiği,

belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şu şekildedir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz.

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz..."

5. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

6. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesi şu şekildedir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;

....

e) Belli bir konuyu içerip içermediği,

f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir.

(2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenebilirlik koşulları her başvuru yönünden ayrı ele alınır."

7. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın hastaneye sevk edilmediği, ilaçlarının zamanında verilmediği ve kendisine psikolojik baskı yapıldığına ilişkin iddiaları konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (*Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya*

Muamelenin Önlenmesi Komitesinin (CPT) Standartları, 2002).

10. Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası ve Sözleşme'nin 3'üncü maddesi herhangi bir sınırlama öngörmemekte ve işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak mahiyetini belirtmektedir. Kötü muamele yasağının mutlak mahiyeti Anayasa'nın 15'inci maddesi kapsamında belirtilen savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde dahi istisna öngörmemiştir. Aynı şekilde Sözleşme'nin 15'inci maddesi benzer bir düzenleme ile kötü muamele yasağına ilişkin herhangi bir istisna öngörülmemiştir (*Selmouni/Fransa [BD], B.No: 25803/94, 28.07.1999, para.95; Assenov ve diğerleri/Bulgaristan, B.No: 24760/94, 28.10.1998, para.93*).

11. AİHS'in 3'ncü maddesi taraf Devletlere, gerekli tıbbi bakımı sağlayarak özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin fiziksel bütünlüklerini koruma yükümlülüğü getirmektedir. AİHM birçok durumda tıbbi bakım eksikliğinin AİHS'in 3'ncü maddesine aykırılık teşkil edebileceğine karar vermiştir (*AİHM, Blokhin-Rusya, B.No: 47152/06, K.T: 23.03.2016, Para.136*). Bu kapsamda ceza infaz kurumları, kurumda verilen sağlık hizmetlerinin yanı sıra mahpusların ihtiyaçları olan tıbbi bakımı alabilmeleri için gerektiği durumlarda hastaneye sevklerinin gerçekleştirilmesini sağlamalıdır.

12. Başvuran, kronik göz tansiyonu, şeker, astım gibi rahatsızlıklarından ötürü %59 engelli olduğunu, Kurum hekimi tarafından hastaneye sevkine yapılmasına rağmen hastaneye götürülmediğini iddia etmiştir. Bu iddiaya cevaben Kurum İdaresi tarafından başvuranın pek çok defa Alaşehir Devlet Hastanesine ve İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevklerinin yapıldığı ve acil durumlar haricinde sevklerin belli bir plan çerçevesinde gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Bu çerçevede başvuranın, 27.07.2021 tarihinde Alaşehir Devlet Hastanesi Göz Polikliniğine sevk edildiği, 03.08.2021 tarihinde yine Alaşehir Devlet Hastanesi Göz polikliniğinde muayenesinin yapıp reçete düzenlendiği, 06.08.2021 tarihinde Alaşehir Devlet Hastanesi Göz uzman doktoru tarafından ileri inceleme için İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göz Polikliniğine sevkine yapıldığı, 09.08.2021, 12.08.2021 ve 18.08.2021 tarihlerinde kurum doktoru tarafından muayenesinin gerçekleştirildiği, 24.08.2021 tarihinde İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göz Polikliniğinde muayenesinin yapıldığı, 27.08.2021, 02.09.2021, 08.09.2021, 15.09.2021, 17.09.2021, 29.09.2021, 06.10.2021 ve 11.10.2021 tarihlerinde Kurumda muayenesinin yapıldığı, 03.12.2021 tarihinde İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göz Polikliniğinde muayenesinin yapıldığı muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ve ekinde anlaşılmaktadır.

13. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazının ekinde; bahsi geçen tarihlerde başvuranın hastaneye sevkine gerçekleştirildiğine ilişkin resmi yazıdan, Alaşehir Devlet Hastanesi ve İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yapılan muayeneler sonucunda düzenlenen durum bildirir raporlarından, muayene bilgilerinin tutulduğu dosyadan, başvuranın hastaneye sevklerinin ve Kurumda muayenelerinin düzenli aralıklarla gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Başvuranın, başvuru tarihinden kısa bir süre sonra da hastaneye sevkine yapıldığı görülmektedir. Bu sebeple başvuranın sevk ve muayeneye ilişkin iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşıldığından "**kabul edilmez**" olduğu değerlendirilmiştir.

14. Somut olaya bakıldığında; başvuran, dilekçe göndermesine rağmen ilaçlarının kendisine zamanında verilmediğini iddia etmektedir. Başvuranın kronik göz rahatsızlığı doktor raporuyla teşhis edilmiştir. Bu noktada başvuranın ilaçlarını zamanında alması önem arz etmektedir. İdare tarafından başvuranın hastaneye sevk ve tedavi talepli dilekçelerine istinaden gerekli işlemlerin yapıldığı belirtilmiştir. Bu kapsamda muhatap Kurum tarafından gönderilen sağlık fişi ve konuya ilişkin araştırma raporunda; muhtelif zamanlarda hastaneye sevklerinin yapıldığı ve Kurum revirinde tedavisinin yapıp gerekli ilaçların reçete ile mahpusa verildiği anlaşılmıştır. Bu sebeple, başvuranın bu iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesi ile "**kabul edilmez**" olduğu değerlendirilmiştir.

15. Başvuran ayrıca Kurumda kendisine psikolojik baskı uygulandığını iddia etmiştir. Bu iddiaya ilişkin yeterli delil ve emare sunulamamıştır. İddia üzerinde inceleme yürütülebilecek somut veri de bulunmamaktadır. Bu sebeple, başvuranın bu iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesi ile "**kabul edilmez**" olduğu değerlendirilmiştir.

16. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in ilgili maddeleri uyarınca başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 15.02.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye